

crkva u svijetu

godina XX • broj 4 • split • 1985

IMANENCIJA I TRANSCENDENCIJA CRKVE U SVIJETU

Uz 20. obljetnicu revije »Crkva u svijetu«*

Drago Šimudža

Kršćanstvo je, shvatimo li ga u njegovu ontološkom i sociološkom biću, u spasenjskom poslanju i povijesnom hodu, suputnik i sudionik čovjeka i svijeta, kao što su i oni, u tijeku povijesnih odnosa i sudbinskih određenja, njegovi suputnici i sudionici. Uzmemo li drugu riječ za kršćanstvo, Crkvu, i za nju možemo potvrditi to isto. Svijet i Crkva ne samo što se mnogostruko, sudbinski i egzistencijalno, susreću i međusobno prožimlju, nego se jednim dijelom izravno dopunjuju i poistovjećuju. Crkva je dio svijeta kao što je i svijet dio Crkve. Poslana u svijet, ona se u njemu ostvaruje i raste, sa svojim božanskim i ljudskim elementom. Svijet joj je imanentan, a ona je sa svoje strane imanentna svijetu, s njim se stalno suživljuje i poput kvasca djeluje.

Isključujući dakle krutu dihotomiju kao i površnu identifikaciju kršćanske danosti i svjetovne stvarnosti, Crkve i svijeta, poslužili smo se slikovitim izričajem imanencije i transcendencije koje održavaju dva pola kršćanske zbilje: onaj u-svjetni i onaj nad-svjetni. Kršćanstvo je poslano svijetu da ga iznutra, u zajedništvu s njim, poput kvasca prožima i posvećuje. I mada ga po svom božanskom elementu transcendira,

* »Crkva u svijetu« je začeta u pokoncilskom vremenu. Prvi broj se pojavio početkom 1966. godine. Pokrenuli su je poduzetni i dalekovidni pregaoci u našem kulturnom i pastoralnom podneblju. Uz nadbiskupa Franića, koji je prve četiri godine bio odgovorni urednik i glavni suradnik, ovdje ćemo pomenice spomenuti don Ivana Cvitanovića, Jakova Jukića i Edu Marinkovića, zatim Matu Meštrovića koji se ubrzo prihvatio uređivačkih obaveza i vršio ih do broja 4 godine 1969. Neka im je i ovom zgodom hvala za pokretanje i uređivanje naše revije.

po svojoj se službi i poslanju, napose po svom ljudskom, sociološkom fakticitetu, s njim izjednačuje, u njemu se utjelovljuje i antropološki, praktično djeluje. Na taj je način kršćanstvo imanentno našoj povijesti i svijetu u kojemu živi po svom ljudskom i božanskom principu.

Crkva u svijetu je u biti božanska tajna i ljudska stvarnost. Istodobno je u-svjetna i nad-svjetna, imanentna i transcendentna kad je riječ o njezinoj naravi i temeljnom pozivu. U sebi spaja horizontalu i vertikalnu, brigu za zemaljsko i nebesko, ljudsko i božansko, za čovjeka i svijet u njihovoj povijesnosti i eshatološkom određenju.

Polazeći od tih osnovnih činjenica koje svojom zbiljom ne razdvajaju nego izvorno spajaju i sjedinjuju svijet i Crkvu, čovjeka i Božju poruku, nije teško shvatiti široki opseg rada i djelatnosti Crkve. Ljudske brige i nade brige su i nade i Kristove Crkve; patnje i uspjesi čovječanstva istodobno su patnje i uspjesi Kristovih sljedbenika. Imanencija Crkve u svijetu jamstvo je njezine sudbinske i egzistencijalne suradnje s čovjekom i svijetom, dok joj onaj drugi pol, transcencija, omogućuje da kao praskramenat božanski djeluje, uprisutnjujući eshaton u životnu stvarnost, a životnu stvarnost u eshatološku perspektivu.

Proživljujući sudbinu svijeta i osjećajući se njegovom suputnicom prema eshatološkom dovršenju naše povijesti, Crkva shvaća da je njezina sudbina u stvari sudbina konkretnog čovjeka i njegova vremena. Djelatna u stvaranju i rađanju novih vidika i boljih odnosa, zna da nije jedina koja djeluje u svijetu. Svjesna je da je njezina misija religiozno-duhovne naravi, a njezina povijest dio velike svjetske povijesti. Takvo stajalište Crkve uvjetuje njezin odnos prema svijetu kao i sam odnos svijeta prema njoj. Suradnja se otvara suradnji, poštovanje poštovanju.

Prihvaćajući dakle svoju imanenciju i transcenciju, Crkva prihvaća svoju ljudsku i božansku, sakramentalno-milosnu, ulogu u svijetu; ostvaruje ih u jedinstvenoj akciji kao što je i sama jedinstvena. To je sili da svoje religiozno poslanje povijesno, ljudski ostvaruje kroz svoj rad i život čovjeka: duhovno, odgojno, kulturološki, znanstveno, sociološki — evangelizacijski i katehetski, sakramentalno i molitveno, kroz ono što nazivamo horizontalom i vertikalom, u suradnji sa svim narodima, sustavima i ljudima dobre volje. To je njezin poziv i duh Koncila.

Koncilska i pokoncilska Crkva s dubokim respektom pristupa stvarnim vrednotama svijeta. Osjeća se u tome istinska težnja poštivanja i prihvaćanja čovjeka sa svim njegovim bitkom. Dapače, Koncil uviđa da se svijet ne može dijeliti jednostavno prema tehnici crno-bijelo, »profano«—»sakralno«, zlo—dobro. Sloboda savjesti i poštovanje ljudskog dostojanstva trajna su briga evanđeoski usmjerene Crkve. Sve je to važna osnova za iskren suživot i usradnju kao i za praktično doživljavanje imanencije i transcencije Crkve u svijetu. Koncil je u tome bio i ostao smjer i putokaz.

Vođena duhom Koncila, i naša je revija težila za koncilskim idealima. I makar to nije lako postignuti, nije i ne želi posustati u svom koncil-

skom zamahu. Svjesni smo njezina poziva kroz spomenutu sliku imanencije i transcendencije Crkve. Zanimala nas je i zanimat će nas i unaprijed široka problematika duhovnih, u prvom redu teoloških i eklezioloških gibanja, ljudske vrednote i božanska poruka.

Pisana je riječ važan orijentir prakse i konkretnog rada, stoga smo na to pazili i u tom duhu pisali: Ogledalo duha i kulture, pisana je riječ, u svojemu boljem dijelu, uvijek bila glavni pokretač i usmjerivač plemenitih težnja čovječanstva, glasnik i kreator razvojnih tijekova misli i povijesti, oplemenitelj i odgojitelj duha i kulture... Tisak je pozvan da izgrađuje i oslobađa. Ne bi smio biti povlašteno sredstvo dresure i duhovnog zarobljavanja. Štoviše, pred njim se danas širi i otvara sve sjajnija i humanija dužnost u objektivnom izvješćivanju, u izgradnji čovjeka i društva, u izmirenju i bratimljenju rasa i kontinenata, otkrivanju i sve objektivnijem vrednovanju različitih misli i shvaćanja, pogleda, nazora i kultura, u jednu riječ, izgradnja narodnoga i međunarodnoga zajedništva — uz iskreno, stvarno, prihvaćanje slobode duha, humane snošljivosti, mirne koegzistencije i suradnje (usp. »Crkva u svijetu«, br. 1, 1973, str. 1).

Ne bismo, nije potrebno, ovdje isricali sud o dvadesetogodišnjem radu »Crkve u svijetu«. Radije ćemo uputiti na njezinu bibliografiju. Donosimo je u ovome broju. Svaki sud o našoj reviji morao bi polaziti od njezinih poruka i priloga. U njima će se najbolje osjetiti i njezina imanencija u našem prostoru i vremenu i njezina transcendencija u smislu svjedočenja Božje prisutnosti u svijetu.

IMMANENCE ET TRANSCENDANCE DE L'ÉGLISE DANS LE MONDE

Résumé

En partant de la connexion de l'Eglise et du monde l'auteur aborde la question de leurs rapports et de leurs corrélations. Par l'image de l'immanence et de la transcendance de l'Eglise il illustre sa position dans le monde, ses droits et ses obligations. A partir de ces expositions l'auteur rappelle le 20e anniversaire de notre revue, qui porte le titre »L'Eglise dans le monde«, et souligne son travail et ses activités en se référant spécialement à sa Bibliographie (publiée dans ce numéro).